

Πρόσφατες νομολογιακές και νομοθετικές εξελίξεις σε σχέση με τις δικαστικές δαπάνες – Συνέπειες των capital controls στο δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη

1. Ανακοίνωση Υπουργείου Δικαιοσύνης σχετικά με τις δικαστικές δαπάνες (ισχύς από 1.11.2015)

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανακοίνωσε ότι δεν παρατείνεται εκ νέου η ισχύς της υπ' αριθμ. 49214/21-7-2015 Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής δικαστικών παραβόλων, εγγυοδοσιών και χρηματικών ποσών από μετατροπή ποινών» (Β' 1525), η οποία έχει ήδη παραταθεί μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2015 με την υπ' αριθμ. 57384/31-8-2015 όμοια (Β' 1867) και στη συνέχεια μέχρι 31 Οκτωβρίου 2015 με την υπ' αρ. 70905/29.9.2015 όμοια (Β' 2110).

2. Απόφαση Υπουργού Οικονομικών Γ.Δ.Ο.Π. 0000012 ΕΞ 2016 «Ρυθμίσεις θεμάτων περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων» (ΦΕΚ Β' 4/7.1.2016).

Εξάλλου, με την παρ. 5 της Απόφασης του Υπουργού Οικονομικών Γ.Δ.Ο.Π. 0000012 ΕΞ 2016 «Ρυθμίσεις θεμάτων περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων» (ΦΕΚ Β' 4/7.1.2016) αποφασίστηκε η τροποποίηση των περιορισμών στην ανάληψη μετρητών και στην κίνηση κεφαλαίων που θεσπίστηκαν με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 18ης Ιουλίου 2015 (ΦΕΚ Α' 84), όπως κυρώθηκε με το Ν. 4350/2015 (ΦΕΚ Α' 161), ως εξής: Συγκεκριμένα, εξαιρούνται των απαγορεύσεων και περιοριστικών μέτρων «5. ... «ιστ. Η ανάληψη μετρητών αποκλειστικά και μόνον για πληρωμή εισφορών, παραβόλων, γραμματίων, δικαστικών ενσήμων και τελών απογράφου, που σχετίζονται με την άσκηση και την εκδίκαση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων ή με την καταβολή πάσης φύσεως εγγυοδοσιών ή χρηματικού ποσού από μετατροπή στερητικής της ελευθερίας ποινής, εφόσον οι ανωτέρω πληρωμές δεν δύναται να διενεργηθούν με έκδοση τραπεζικής επιταγής ή με μεταφορά πίστωσης μέσω των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά μόνο με μετρητά. Η αναγκαιότητα της ανάληψης του συγκεκριμένου ποσού μετρητών αποδεικνύεται με βεβαίωση του πληρεξουσίου δικηγόρου αναφορικά με την ενέργεια στην οποία θα προβεί, απόσπασμα απόφασης, διάταξη, καθώς και κάθε άλλο σχετικό έγγραφο από το οποίο να προκύπτει η αιτία καταβολής».

3. Πρόσφατη νομολογία σχετικά με δικαστικές δαπάνες

3.1. ΣτΕ Β' Τμ. (Επιτροπή Αναστολών) 190/2015

Πρόεδρος: Ο. Ζύγουρα

Εισηγητής: Ολ. Βασιλάκη

Δικηγόροι: Δ. Σταθόπουλος, Π. Σαμπράκος, Σ. Σταματόπουλος

Παράβολο-αίτηση αναστολής-τραπεζική αργία

Κατά την έννοια της 28.6.2015 πράξης νομοθετικού περιεχομένου, από την έναρξη της «τραπεζικής αργίας» (κατά την οποία αφ' ενός δεν ήταν επιτρεπτή η διενέργεια τραπεζικών εργασιών - πλην των ρητώς εξαιρουμένων- και αφ' ετέρου είχαν ανασταλεί οι δικαστικές προθεσμίες) έως τη ρητή θέσπιση, δια της 14.7.2015 πράξης νομοθετικού περιεχομένου, της ρυθμίσεως περί αναστολής της καταβολής

των κατά νόμον οφειλόμενων παραβόλων (άρθρο πρώτο, παράγραφος 4 εδάφια β' και γ'), συγχωρείται η άσκηση ενδίκου βοηθήματος χωρίς την καταβολή του προβλεπόμενου παραβόλου (βλ. και την σχετική 54178/7.7.2015 εγκύκλιο του Υπουργού Δικαιοσύνης προς τα δικαστήρια εν γένει). Υπό τα δεδομένα αυτά, η κρινόμενη αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, η οποία κατατέθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας στις 10.7.2015 και συζητήθηκε στις 3.8.2015, νομίμως, εισάγεται προς συζήτηση παρά τη μη καταβολή, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3886/2010, όπως ισχύει, αφενός μεν, κατά την άσκησή της, του 1/3 του οφειλομένου παραβόλου, αφετέρου δε, κατά τη συζήτησή της, του λοιπού 1/3 του οφειλομένου παραβόλου, συνολικού ύψους 33.334 ευρώ (ποσοστό 2/3 επί του οφειλομένου εν προκειμένω ανωτάτου κατά νόμον ποσού παραβόλου των 50.000 ευρώ ενόψει της προναφερθείσης προϋπολογισθείσης δαπάνης του επίδικου διαγωνισμού). ... προς είσπραξη του οποίου διατάσσεται η διαβίβαση αντιγράφου της παρούσης αποφάσεως στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, ώστε να επιμεληθεί της διαδικασίας για την εν λόγω είσπραξη το Τμήμα εκκαθάρισης δικαστικών δαπανών, το οποίο, κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 5 του π.δ/τος 238/2003 (Α' 214), είναι αρμόδιο για την βεβαίωση των πάσης φύσεως δαπανημάτων που επιδικάζονται υπέρ του Δημοσίου ή εισπράττονται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, δηλαδή από υπηρεσίες του Δημοσίου, είτε υπό την μορφή της δικαστικής δαπάνης είτε υπό την μορφή του παραβόλου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το προβλεπόμενο για την άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων κατά το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3886/2010 παράβολο, δοθέντος, άλλωστε, ότι η τελευταία αυτή διάταξη δεν προβλέπει άλλη, ειδική, διαδικασία για τη βεβαίωση του καταλογιζομένου από το Δικαστήριο ενός τρίτου του εν λόγω παραβόλου.

1. Επειδή, με διακήρυξη του Φεβρουαρίου 2015, οι όροι της οποίας εγκρίθηκαν με την υπ' αριθμ. ... απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της καθ' ής, προκηρύχθηκε ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία, με το σύστημα προσφοράς επιμέρους ποσοστών έκπτωσης κατά ομάδες τιμών και με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, για την επιλογή αναδόχου του έργου ... προϋπολογισθείσας αξίας 23.217.317,76 ευρώ με ΦΠΑ. Ο διαγωνισμός, ο οποίος διεξήχθη αρχικώς στις 31.3.2015, απέβη άγονος λόγω μη υποβολής προσφορών (βλ. το από ... Πρακτικό της Επιτροπής Διεξαγωγής του Διαγωνισμού). Ακολούθως, με την υπ' αριθμ. ... απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της καθ' ής, εγκρίθηκε η διενέργεια της δημοπρασίας του έργου με τους αυτούς όρους και προϋποθέσεις που είχαν εγκριθεί και με την προηγούμενη απόφαση του πιο πάνω οργάνου, σε νέα ημερομηνία, την οποία θα όριζε, με πράξη της, η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της καθ' ής, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 18 της διακήρυξης. Με την υπ' αριθμ. ... απόφαση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της καθ' ής, ο διαγωνισμός ορίσθηκε για τις 17.4.2015, σ αυτόν δε έλαβαν μέρος δέκα εννέα (19) διαγωνιζόμενοι, μεταξύ των οποίων η αιτούσα και η εταιρεία «...». Με το από 17.4.2015 Πρακτικό της, η Επιτροπή Διεξαγωγής του Διαγωνισμού, αφού προέβη, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της διακήρυξης, στη μονογραφή και καταχώρηση των δικαιολογητικών των διαγωνιζομένων στον Πίνακα Καταχώρησης Προσφορών και Δικαιολογητικών Συμμετοχής, καθώς και στον έλεγχο της βεβαίωσης εγγραφής τους στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.Ε.Π.), εχώρησε στην αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών τους και τον λογιστικό έλεγχο αυτών, καταρτίζοντας σχετικό πίνακα κατά σειρά μειοδοσίας, στη συνέχεια δε, ξεκινώντας από τον πρώτο μειοδότη (εταιρεία «...»), με δεύτερη την αιτούσα) εχώρησε, μεταξύ άλλων, στον έλεγχο της πλήρωσης των απαιτήσεων του άρθρου 22 της διακήρυξης σε συνδυασμό

με αυτές των άρθρων 23, 24 και 25 αυτής, κρίνοντας ως μη αποδεκτή την προσφορά της «...», για το λόγο ότι «...δεν προσκόμισε εν ισχύ Ενημερότητα Πτυχίου του υποδεικνυόμενου υπεργολάβου “...”, που κατέχει πτυχίο 3ης τάξης Μ.Ε.Ε.Π. και ως εκ τούτου υποχρεούται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις να καταθέσει και Ενημερότητα Πτυχίου», τέλος δε συνέταξε πίνακα με τις αποδεκτές οικονομικές προσφορές κατά σειρά μειοδοσίας, σύμφωνα με τον οποίο ως χαμηλότερη αποδεκτή προσφορά αναδείχθηκε αυτή της αιτούσας, με ποσό 9.739.833,02 ευρώ και μέση τεκμαρτή έκπτωση 42,07%. Κατά του ανωτέρω Πρακτικού η εταιρεία «...» άσκησε την από 4.5.2015 ένσταση ενώπιον της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της καθ’ ής, με την οποία ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι μη νομίμως αποκλείστηκε από τον ένδικο διαγωνισμό. Η ένσταση αυτή έγινε δεκτή με την υπ’ αριθμ. ... /25.5.2015 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της καθ’ ής, μετά δε την αποδοχή της προσφοράς της εν λόγω εταιρείας, ανατέθηκε η εκτέλεση του έργου σε αυτήν. Κατά της πράξης αυτής η αιτούσα άσκησε την από 15.6.2015 προσφυγή του άρθρου 4 του ν. 3886/2010, προβάλλοντας ότι η συμμετοχή της προαναφερθείσας εταιρείας δεν ήταν έγκυρη για τους σε αυτήν αναφερομένους λόγους. Κατά της σιωπηρής απόρριψης της προσφυγής αυτής, που τεκμαίρεται λόγω άπρακτης παρέλευσης της δεκαήμερης προθεσμίας του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 3886/2010, η αιτούσα άσκησε εμπροθέσμως την κρινόμενη αίτηση, συμπληρωθείσα εν συνεχεία με τα από 23.7.2015 και 28.7.2015 (προ της συζητήσεως) υπομνήματα. Μετά δε την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, η προδικαστική προσφυγή της αιτούσας απορρίφθηκε ρητώς με την υπ’ αριθμ. ... Απόσπασμα της Πράξης ...)/29.6.2015 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της καθ’ ής, η οποία φέρεται κοινοποιηθείσα στην αιτούσα, όπως άλλωστε και η ίδια συνομολογεί, στις ... (βλ. το υπ’ αριθμ. ... έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της καθ’ ής) και η οποία πρέπει να θεωρηθεί ως μόνη παραδεκτως προσβαλλόμενη πράξη.

2. ...

3. Επειδή, σύμφωνα με το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3886/2010 (Α’ 173), όπως ισχύουν μετά το άρθρο 28 του ν. 4111/2013 (Α’ 18), το άρθρο 74 παρ. 1 του ν. 4146/2013 (Α’ 90) και το άρθρο 8 του ν. 4198/2013 (Α’ 215), «Για την άσκηση της αιτήσεως αυτής [αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων] κατατίθεται παράβολο το ύψος του οποίου ανέρχεται σε ποσοστό 1% της προϋπολογισθείσας αξίας, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ. Το 1/3 του ποσού του παραβόλου καταβάλλεται κατά την κατάθεση της αιτήσεως, το 1/3 μέχρι την πρώτη συζήτηση και αν η αίτηση απορριφθεί ο αιτών καταδικάζεται στην καταβολή του υπολοίπου 1/3 με την απόφαση του δικαστηρίου. Για την είσπραξη του παραβόλου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί τις 50.000 ευρώ, εκδίδεται αποκλειστικά διπλότυπο είσπραξης από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, υπέρ του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτηρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) και υπέρ του Δημοσίου. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της αιτήσεως το δικαστήριο διατάσσει την απόδοσή του στον αιτούντα».

4. Επειδή, με το άρθρο πρώτο της από 28.6.2015 πράξης νομοθετικού περιεχομένου «Τραπεζική αργία βραχείας διάρκειας» (Α’ 65) ορίστηκαν τα εξής: «1. Η χρονική περίοδος από 28 Ιουνίου έως και 6 Ιουλίου κηρύσσεται τραπεζική αργία. Η τραπεζική αργία καταλαμβάνει όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα με οποιαδήποτε μορφή, ... Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών η ως άνω χρονική περίοδος δύναται να συντμηθεί ή να παραταθεί. ... 5. Δεν θα οφείλεται τόκος υπερημερίας για τη διάρκεια της τραπεζικής αργίας σε ό,τι αφορά απαιτήσεις που καθίστανται απαιτητές κατά τη διάρκειά της. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα ... αναστέλλονται οι δικαστικές προθεσμίες». Η διάρκεια της ως άνω τραπεζικής αργίας

παρατάθηκε έως και 8 Ιουλίου 2015 με την απόφαση Γ.Δ.Ο.Π.0000937ΕΞ2015/Χ.Π.2255/6.7.2015 του Υπουργού Οικονομικών (Β' 1391) και έως και 13 Ιουλίου 2015 με την απόφαση Γ.Δ.Ο.Π.0000945ΕΞ2015/Χ.Π.2261/8.7.2015 της Αναπληρωτού Υπουργού Οικονομικών (Β' 1420). Περαιτέρω, με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου πρώτου της από 14.7.2015 πράξεως νομοθετικού περιεχομένου (Α' 79/14.7.2015), ορίστηκε ότι: «Για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η τραπεζική αργία ... αναστέλλεται η υποχρέωση έκδοσης και κατάθεσης, εκ μέρους των δικηγόρων ή των διαδικών, γραμματίων καταβολής, δικαστικών ενσήμων, εισφορών, ή άλλων, πάσης φύσης, παραβόλων και εξόδων σχετικά με την άσκηση και εκδίκαση ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων ενώπιον δικαστικών αρχών ή την εκπροσώπηση από συνήγορο ενώπιον αυτών. Οι υπόχρεοι κατά το νόμο υποχρεούνται να προσκομίσουν αυτά ενώπιον της αρμόδιας αρχής εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από τη λήξη της τραπεζικής αργίας...». Η τραπεζική αργία διήρκεσε έως και τις 19.7.2015 (άρθρο πρώτο παρ. 1 της από 18.7.2015 πράξεως νομοθετικού περιεχομένου - Α' 84/18.7.2015). Ακολούθως δε, με την υπ' αριθμ. 49214/21.7.2015 κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών, με τίτλο «Αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής δικαστικών παραβόλων, εγγυοδοσιών και χρηματικών ποσών από μετατροπή ποινών» (Β 1525), η οποία εκδόθηκε βάσει της εξουσιοδοτικής διάταξης της παρ.19 του άρθρου πρώτου της ως άνω από 18.7.2015 πράξεως νομοθετικού περιεχομένου, ορίστηκαν τα εξής: «Αναστέλλεται από 21 Ιουλίου 2015 έως 31 Ιουλίου 2015 η ... υποχρέωση έκδοσης και κατάθεσης, εκ μέρους των δικηγόρων ή των διαδικών, γραμματίων καταβολής, δικαστικών ενσήμων, εισφορών, ή άλλων, πάσης φύσης, παραβόλων και εξόδων σχετικά με την άσκηση και εκδίκαση ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων ενώπιον δικαστικών αρχών ή την εκπροσώπηση από συνήγορο ενώπιον αυτών...» (άρθρο 1) και: «Οι υπόχρεοι κατά νόμο, υποχρεούνται να καταβάλλουν τα ποσά που αναφέρονται στο άρθρο 1 ενώπιον της αρμόδιας αρχής, εντός πέντε εργασίμων ημερών από τη λήξη του χρονικού διαστήματος της αναστολής...» (άρθρο 2). Τέλος, με την υπ' αριθμ. 57382/31.7.2015 κοινή απόφαση των ίδιων αυτών Υπουργών (Β 1620), η οποία εκδόθηκε βάσει της αυτής ως άνω εξουσιοδοτικής διατάξεως, ορίστηκαν τα εξής: «Παρατείνεται έως τις 31 Αυγούστου η ισχύς της υπ' αριθμ 49214/21-7-2015 υπουργικής απόφασης “Αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής δικαστικών παραβόλων, εγγυοδοσιών και χρηματικών ποσών από μετατροπή ποινών” (Β 1525)».

5. Επειδή, κατά την έννοια της ως άνω από 28.6.2015 πράξης νομοθετικού περιεχομένου, από την έναρξη της «τραπεζικής αργίας» (κατά την οποία αφ' ενός δεν ήταν επιτρεπτή η διενέργεια τραπεζικών εργασιών -πλην των ρητώς εξαιρουμένων- και αφ' ετέρου είχαν ανασταλεί οι δικαστικές προθεσμίες) έως τη ρητή θέσπιση, δια της από 14.7.2015 πράξης νομοθετικού περιεχομένου, της ρυθμίσεως περί αναστολής της καταβολής των κατά νόμον οφειλόμενων παραβόλων (άρθρο πρώτο, παράγραφος 4 εδάφια β' και γ'), συγχωρείται η άσκηση ενδίκου βοηθήματος χωρίς την καταβολή του προβλεπομένου παραβόλου (βλ. και την σχετική 54178/7.7.2015 εγκύκλιο του Υπουργού Δικαιοσύνης προς τα δικαστήρια εν γένει). Κατά δε την ειδικότερη γνώμη της Παρέδρου Ο - Μ. Βασιλάκη, η προμνημονευθείσα διάταξη της παρ. 4 του άρθρου πρώτου της από 14.7.2015 πράξης νομοθετικού περιεχομένου αφορά, κατά την έννοιά της, σε όλα τα ένδικα μέσα και βοηθήματα που ασκήθηκαν ή εκδικάσθηκαν κατά το χρονικό διάστημα που διήρκεσε η τραπεζική αργία (28.6-19.7.2015)- η οποία, κατά την κρίση του νομοθέτη, συνιστά γεγονός ανωτέρας βίας κωλύον την εκπλήρωση

της οικονομικής υποχρέωσης καταβολής παραβόλου- επομένως καταλαμβάνει και αυτά που ασκήθηκαν στις 10.7.2015, όπως στην προκειμένη περίπτωση (πρβλ. ΣτΕ 3003/2015). Περαιτέρω, κατά την κρίση της Επιτροπής, για το μεταγενέστερο χρονικό διάστημα από τη λήξη της ως άνω τραπεζικής αργίας (ήτοι από τις 20.7.2015) έως τις 31.8.2015, προβλέφθηκε ρητώς, με τις ανωτέρω διαδοχικές κανονιστικές αποφάσεις (ΚΥΑ 49214/21.7.2015 και 57382/31.7.2015) η αναστολή της υποχρέωσης έκδοσης των προβλεπομένων παραβόλων σχετικά, μεταξύ άλλων, με την εκδίκαση ένδικων βοηθημάτων και μέσων ενώπιον δικαστηρίων. **Υπό τα δεδομένα αυτά, η κρινόμενη αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, η οποία κατατέθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας στις 10.7.2015 και συζητήθηκε στις 3.8.2015, νομίμως, εισάγεται προς συζήτηση παρά τη μη καταβολή, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3886/2010, όπως ισχύει, αφενός μεν, κατά την άσκησή της, του 1/3 του οφειλομένου παραβόλου, αφετέρου δε, κατά τη συζήτησή της, του λοιπού 1/3 του οφειλομένου παραβόλου, συνολικού ύψους 33.334 ευρώ (ποσοστό 2/3 επί του οφειλομένου εν προκειμένω ανωτάτου κατά νόμον ποσού παραβόλου των 50.000 ευρώ ενόψει της προναφερθείσης προϋπολογισθείσης δαπάνης του επίδικου διαγωνισμού).**

6. ...

15. Επειδή, εν όψει των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί, η δε παρέμβαση πρέπει να γίνει δεκτή. **Απορριπτομένης δε της αιτήσεως, επιβάλλεται στην αιτούσα ... - η οποία υπέχει την υποχρέωση καταβολής των δύο τρίτων του οφειλομένου και μη καταβληθέντος, κατά τα αναφερόμενα στη σκέψη 5 παραβόλου, συνολικού ύψους 33.334 ευρώ, εντός της προβλεπομένης στο άρθρο 2 της υπ' αριθμ. 49214/21.7.2014 ΚΥΑ (Β 1525) όπως παρετάθη εν συνεχεία (πρβλ. της υπ' αριθμ. 57382/31.7.2015 ΚΥΑ – Β 1620) προθεσμίας- η καταβολή του ποσού του υπολειπομένου ενός τρίτου του παραβόλου, ύψους 16.666 ευρώ, προς είσπραξη του οποίου διατάσσεται η διαβίβαση αντιγράφου της παρούσης αποφάσεως στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, ώστε να επιμεληθεί της διαδικασίας για την εν λόγω είσπραξη το Τμήμα εκκαθάρισης δικαστικών δαπανών, το οποίο, κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 5 του π.δ/τος 238/2003 (Α' 214), είναι αρμόδιο για την βεβαίωση των πάσης φύσεως δαπανημάτων που επιδικάζονται υπέρ του Δημοσίου ή εισπράττονται από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, δηλαδή από υπηρεσίες του Δημοσίου, είτε υπό την μορφή της δικαστικής δαπάνης είτε υπό την μορφή του παραβόλου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το προβλεπόμενο για την άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων κατά το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 3886/2010 παράβολο, δοθέντος, άλλωστε, ότι η τελευταία αυτή διάταξη δεν προβλέπει άλλη, ειδική, διαδικασία για τη βεβαίωση του καταλογιζομένου από το Δικαστήριο ενός τρίτου του εν λόγω παραβόλου.**

3.2. ΣτΕ Ολ. 1858/2015

Πρόεδρος: Σ. Ρίζος

Εισηγητής: Κ. Κουσουλής

Δικηγόροι: Π. Θεοδωρόπουλος (αιτών), Αθηνά Αλεφάντη και Βασιλική Δούσκα (ΝΣΚ), Α. Παπαπετρόπουλος και Α. Παπακωνσταντίνου (παρεμβαίνοντες)

Γραμμάτιο προκαταβολής εισφοράς στον Δικηγορικό Σύλλογο (61 παρ. 4 του Κώδικα Δικηγόρων) – Η μη κατάθεση αυτού οδηγεί σε ακυρότητα της διαδικαστικής πράξης

Τα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ δεν αποκλείουν στον κοινό νομοθέτη να θεσπίζει δικονομικές προϋποθέσεις και γενικότερα διατυπώσεις για την πρόοδο της δίκης, αρκεί αυτές να συνάπτονται προς τη λειτουργία των δικαστηρίων και την ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης και, περαιτέρω, να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων επάγονται την άμεση ή έμμεση κατάλυση του προστατευομένου από τις ανωτέρω διατάξεις ατομικού δικαιώματος παροχής έννομης δικαστικής προστασίας (βλ. ΑΕΔ 27/2004, 33/1995, ΣτΕ Ολ. 777, 1375 - 76/2013, 601, 1619/2012, 3087 – 88/2011, κ.ά., πρβλ. ΑΕΔ 2/1999, ΣτΕ Ολ. 1852/2009, 3029/2008, 603/2002, κ.ά.). Περαιτέρω, οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 61 του Κώδικα Δικηγόρων, με τις οποίες ορίζεται ότι εφόσον δεν κατατεθεί ενώπιον του δικαστηρίου γραμμάτιο προκαταβολής της προβλεπομένης από την παρ. 1 του ίδιου άρθρου εισφοράς προς τον οικείο δικηγορικό σύλλογο, η σχετική διαδικαστική πράξη είναι απαράδεκτη, δεν προσκρούουν στις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ, δεδομένου ότι με αυτές επιδιώκεται η εξυπηρέτηση σκοπών που συνάπτονται προς την απονομή της δικαιοσύνης και δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο. Υπό τα δεδομένα αυτά, μη νομίμως παρέστησαν με τον πρώτο αιτούντα δικηγόρο ο δεύτερος και η τρίτη αιτούσα, εφόσον δεν κατατέθηκε το κατά τα ανωτέρω γραμμάτιο προκαταβολής εισφοράς στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών.

1. ...

2. Επειδή, με την αίτηση ζητείται η ακύρωση: α) της 2254/30.8.2013 αποφάσεως «Διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής των απαραίτητων δικαιολογητικών για την υπαγωγή στο άρθρο 24 του νόμου 4178/2013 «Αντιμετώπιση της Αυθαίρετης Δόμησης – Περιβαλλοντικό Ισοζύγιο και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 174 Α΄)» του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής (Β΄ 2184/5.9.2013), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των παρ. 1, 5 και 8 του άρθρου 10, της παρ. 8 περ. γ΄ του άρθρου 11, της παρ. 7 του άρθρου 21 και της παρ. 9 του άρθρου 30 του ν. 4178/2013 (Α 174), β) της 3827/5.9.2013 αποφάσεως «Καθορισμός ποσοστού ανταπόδοσης για τη λειτουργία και διαχείριση του πληροφοριακού συστήματος δηλώσεων νόμου «Αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης – Περιβαλλοντικό Ισοζύγιο και άλλες διατάξεις» των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής (Β΄ 2244/10.9.2013), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παρ. 8 του άρθρου 10 του ίδιου ως άνω νόμου, και γ) της από 30.8.2013 ανακοίνωσης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής για την έναρξη λειτουργίας, από 2.9.2014, του πληροφοριακού συστήματος για τη διεκπεραίωση των δηλώσεων υπαγωγής στον ανωτέρω ν. 4178/2013.

3. Επειδή, ο Κώδικας Δικηγόρων (ν. 4194/2013, Α΄ 208/27.9.2013) ορίζει στο άρθρο 61 ότι «1. (όπως συμπληρώθηκε η παρ. αυτή με το άρθρο 7 παρ. 8 περ. α΄ του ν. 4205/2013, Α΄ 242/6.11.2013) Ο δικηγόρος για την άσκηση κάθε είδους ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων και για την παράστασή του ενώπιον των δικαστηρίων και των δικαστικών συμβουλίων και γενικά για την παροχή υπηρεσιών, που σχετίζονται με την έναρξη και τη διεξαγωγή της δίκης υποχρεούται να προκαταβάλει στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο εισφορές, αποκλειστικά και μόνο στις περιπτώσεις που

προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΙΙ, οι οποίες προορίζονται για: αα) την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των υπηρεσιών του Συλλόγου, ββ) την απόδοση ως πόρου, στον τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Δικηγόρων (ΤΕΑΔ) του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ), γγ) την απόδοση ως πόρου στον αντίστοιχο για κάθε Δικηγορικό Σύλλογο Τομέα Προνοίας - Υγείας του ΕΤΑΑ ή Ταμείο Αλληλοβοήθειας ή Λογαριασμούς Ενίσχυσης και Αλληλοβοήθειας Δικηγόρων (ΛΕΑΔ) και δδ) την απόδοση ως πόρου στον Ειδικό Διανεμητικό Λογαριασμό νέων δικηγόρων του άρθρου 33 του ν. 2915/2001 (Α' 109), όπου ισχύει ... 3. (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ. 8 περ. β' του ν. 4205/2013) Από την υποχρέωση της προκαταβολής, που ορίζεται και υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, απαλλάσσονται οι δικηγόροι όταν παρέχουν υπηρεσίες στους εαυτούς τους, καθώς και όταν εκπροσωπούν: α) διαδίκους που αναγνωρίζονται ότι δικαιούνται του ευεργετήματος πενίας, σύμφωνα με τα άρθρα 194 έως 204 του Κ.Πολ.Δ., ή δικαιούχους νομικής βοήθειας σύμφωνα με το ν. 3226/2004 (Α 24), β) διαδίκους που εμπíπτουν στις διατάξεις του άρθρου 82 παράγραφος 2 και της περίπτωσης θ της παραγράφου 1 του άρθρου 95 του Κώδικα, γ) το Δημόσιο, δ) τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, με σύμβαση πάγιας αντιμισθίας. Η συνδρομή των περιπτώσεων β, γ και δ αποδεικνύεται με υπεύθυνη δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου ... 4. Ο δικηγόρος, για την κατάθεση κάθε είδους ενδίκων βοηθημάτων ή ενδίκων μέσων, καθώς και για την παράστασή του ενώπιον των δικαστηρίων... και για κάθε στάδιο της δίκης, οφείλει, στο πλαίσιο της υποχρέωσης προκαταβολής της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, να καταθέτει το σχετικό γραμμάτιο καταβολής, αλλιώς η σχετική διαδικαστική πράξη είναι απαράδεκτη. Σε περίπτωση αναβολής της συζήτησης ή ματαίωσης της δίκης, η προκαταβολή αναζητείται από τον δικηγόρο που προέβη σε αυτήν, άλλως η προκαταβολή ισχύει για τη νέα συζήτηση. 5. Δικηγόρος που παραβιάζει την υποχρέωση προκαταβολής της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού υποχρεούται να καταβάλει το ποσό που όφειλε να προκαταβάλει και τιμωρείται με πρόστιμο ύψους χιλίων (1.000) έως είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, σε περίπτωση δε υποτροπής και με την πειθαρχική ποινή της προσωρινής παύσης από το δικηγορικό λειτουργήμα από δεκαπέντε (15) ημέρες μέχρι έξι (6) μήνες ... Το ποσό προστίμου και κάθε ποσό που έπρεπε να έχει προκαταβληθεί καταβάλλονται στο ταμείο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου [και] εισπράττονται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. 6. Οι προϊστάμενοι των γραμματειών όλων των δικαστηρίων υποχρεούνται, επί ποινή πειθαρχικού ελέγχου, να αποστέλλουν στο τέλος κάθε μήνα στους οικείους Δικηγορικούς Συλλόγους ονομαστικές καταστάσεις των δικηγόρων που παρέστησαν, χωρίς να προσκομίσουν το προβλεπόμενο από τις διατάξεις του παρόντος γραμμάτιο προκαταβολής, μνημονεύοντας ταυτόχρονα τα στοιχεία του διαδίκου για τον οποίο παρέστησαν, τη δικονομική του θέση, την ημερομηνία δικασίμου, το δικαστήριο και το είδος της διαδικασίας». Περαιτέρω, στο Παράρτημα ΙΙΙ του ανωτέρω Κώδικα προσδιορίζεται, εκτός άλλων, το ύψος των εισφορών που πρέπει να καταβάλλονται για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων, την κατάθεση υπομνημάτων και δικογράφων πρόσθετων λόγων και την παράσταση κατά τη συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τέλος, στην παρ. 11 του άρθρου 165 του ιδίου Κώδικα, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 7 παρ. 13 περ. δ' του ν. 4205/2013, ορίζεται ότι «Η ισχύς της παραγράφου 4 του άρθρου 61 του παρόντος Κώδικα άρχεται από 1.11.2013».

4. Επειδή, τα άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της κυρωθείσης με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ) δεν αποκλείουν στον

κοινό νομοθέτη να θεσπίζει δικονομικές προϋποθέσεις και γενικότερα διατυπώσεις για την πρόοδο της δίκης, αρκεί αυτές να συνάπτονται προς τη λειτουργία των δικαστηρίων και την ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης και, περαιτέρω, να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων επάγονται την άμεση ή έμμεση κατάλυση του προστατευομένου από τις ανωτέρω διατάξεις ατομικού δικαιώματος παροχής έννομης δικαστικής προστασίας (βλ. ΑΕΔ 27/2004, 33/1995, ΣτΕ Ολ. 777, 1375 - 76/2013, 601, 1619/2012, 3087 - 88/2011, κ.ά., πρβλ. ΑΕΔ 2/1999, ΣτΕ Ολ. 1852/2009, 3029/2008, 603/2002, κ.ά.). Περαιτέρω, οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 61 του Κώδικα Δικηγόρων, με τις οποίες ορίζεται ότι εφόσον δεν κατατεθεί ενώπιον του δικαστηρίου γραμμάτιο προκαταβολής της προβλεπομένης από την παρ. 1 του ιδίου άρθρου εισφοράς προς τον οικείο δικηγορικό σύλλογο, η σχετική διαδικαστική πράξη είναι απαράδεκτη, δεν προσκρούουν στις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ, δεδομένου ότι με αυτές επιδιώκεται η εξυπηρέτηση σκοπών που συνάπτονται προς την απονομή της δικαιοσύνης και δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο. Υπό τα δεδομένα αυτά, μη νομίμως παρέστησαν με τον πρώτο αιτούντα δικηγόρο ο δεύτερος και η τρίτη αιτούσα, εφόσον δεν κατατέθηκε το κατά τα ανωτέρω γραμμάτιο προκαταβολής εισφοράς στον Δικηγορικό Σύλλογο_Αθηνών. Περαιτέρω, όμως, η κρινόμενη αίτηση παραδεκτώς ασκείται από τον δεύτερο και την τρίτη αιτούσα, δεδομένου ότι αυτοί με δήλωσή τους στο ακροατήριο ενέκριναν την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως, η οποία υπογράφεται από τον πρώτο αιτούντα ως δικηγόρο. Κατά τη **συγκλίνουσα**, εξάλλου, **γνώμη των Συμβούλων Μ. Βηλαρά και Γ. Τσιμέκα**, η υποχρέωση προκαταβολής των επίμαχων εισφορών, αποβλέπουσα στην κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των δικηγορικών συλλόγων και, γενικότερα, στην ενίσχυση των δικηγόρων, συνάπτεται με την, υπό ευρεία έννοια, ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης, στην οποία μετέχουν ενεργώς οι δικηγόροι, και από την άποψη αυτή παραδεκτώς, κατ' αρχήν, θεσπίζεται. Περαιτέρω δε, στην προκειμένη περίπτωση, δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια ώστε να προσκρούει στις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ, εφόσον η μη προκαταβολή των επίμαχων εισφορών δεν συνεπάγεται, πάντως, το απαράδεκτο της υπό κρίση αιτήσεως, αλλά μόνον της παραστάσεως του δεύτερου και της τρίτης αιτούσας και, συνεπώς, δεν επάγεται κατάλυση του δικαιώματός τους προς παροχή έννομης δικαστικής προστασίας. Κατά τη **γνώμη**, όμως, **των Συμβούλων Γ. Παπαγεωργίου, Σπ. Χρυσικοπούλου και Κ. Κουσουλή**, οι ανωτέρω διατάξεις δεν έχουν εφαρμογή ως ερχόμενες σε αντίθεση με το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, με το οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, διότι, ενώ με αυτές επιδιώκεται η εξυπηρέτηση σκοπών που μπορεί να θεωρηθούν ότι συνάπτονται με την απονομή της δικαιοσύνης (η κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των υπηρεσιών του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, η διασφάλιση της είσπραξης πόρων οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης των δικηγόρων (ΤΕΑΚ, Τομέα Προνοίας - Υγείας του ΕΤΑΑ ή Ταμείου Αλληλοβοήθειας ή ΛΕΑΔ) και η οικονομική ενίσχυση των νέων δικηγόρων), η προβλεπόμενη, σε περίπτωση μη καταθέσεως του γραμματίου προκαταβολής των ανωτέρω δικηγορικών εισφορών, ακυρότητα της διαδικαστικής πράξεως πλήττει τον διάδικο και μάλιστα υπέρμετρα, δεδομένου ότι μπορεί να επιφέρει, σε περίπτωση που καθίσταται άκυρη η κατάθεση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, ακόμη και την κατάλυση του δικαιώματός του προς παροχή δικαστικής προστασίας (πρβλ. ΑΕΔ 33/1995). Κατά δε τη **γνώμη των Συμβούλων Χ. Ράμμου και Δικ. Σακελλαροπούλου**, με τη διάταξη του άρθρου 61 παρ. 4 του Κώδικα Δικηγόρων επιδιώκεται η είσπραξη μέρους της δικηγορικής αμοιβής, η περιστολή της

φοροδιαφυγής και η κάλυψη λειτουργικών δαπανών του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, σκοποί δηλαδή που δεν συνδέονται με τη λειτουργία των δικαστηρίων και την απονομή της δικαιοσύνης, ως εκ τούτου δε η προβλεπόμενη δυσμενής για το διάδικο συνέπεια συνιστά μη ανεκτό περιορισμό του δικαιώματος παροχής έννομης προστασίας και αντίκειται στο άρθρο 20 του Συντάγματος (ΑΕΔ 33/1995).

3.3. ΣτΕ Α' Τμ. 3548/2015

Πρόεδρος: Αν. Γκότσης,

Εισηγητής: Θ. Ζιάμου

Δικηγόροι: Θ. Παπαστρατής, Ι. Παπανδρουλάκης

Μεταστροφή της νομολογίας – ΣτΕ Ολ. 1858/2015

Ενόψει του ότι η ερμηνεία στην οποία προέβη το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση 1858/2015 της Ολομέλειας, έλαβε χώρα σε χρόνο μεταγενέστερο της δικασίμου της παρούσας υποθέσεως, συνιστά δε μεταστροφή νομολογίας, διότι μέχρι τότε η σχετική ερμηνεία της παρομοίου περιεχομένου διατάξεως του άρθρου 96 παρ. 6 του ν.δ. 3026/1954 (Α' 235) ήταν ότι η παράλειψη καταθέσεως του γραμματίου καταβολής της δικηγορικής αμοιβής δεν συνεπάγεται ερημοδικία του διαδίκου (βλ. ΑΕΔ 33/1995), το Συμβούλιο της Επικρατείας κρίνει ότι, για λόγους προστασίας της αναιρεσίβλητης, πρέπει να θεωρηθεί ότι η εν προκειμένω παράλειψη καταθέσεως του γραμματίου προκαταβολής για την παράστασή της δεν συνεπάγεται απαράδεκτο της εν λόγω διαδικαστικής πράξης (πρβλ. ΣτΕ 2131/2015, σκ. 5). Ο παραστάς δικηγόρος, όμως, δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση να προσκομίσει το γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, αφότου, μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως αυτής, ειδοποιηθεί σχετικώς από τη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ενόψει και των προβλεπομένων στις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 61 του Κώδικα Δικηγόρων συνεπειών.

«1. ...

5. Επειδή, όπως ορίζεται με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 61 του Κώδικα Δικηγόρων, η μη κατάθεση ενώπιον του δικαστηρίου του γραμματίου προκαταβολής της προβλεπόμενης εισφοράς προς τον οικείο δικηγορικό σύλλογο συνεπάγεται το απαράδεκτο της σχετικής διαδικαστικής πράξης [βλ. ν. 4194/2013, Α' 208/27.9.2013, όπως η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ. 8 περ. α' του ν. 4205/2013 (Α' 242/6.11.2013) και όπως η παράγραφος 4 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ. 8 περ. γ' του ν. 4205/2013 και άρχισε να ισχύει από 1.11.2013 σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 13 περ. δ' του ν. 4205/2013]. Εξάλλου, όπως κρίθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας με την απόφαση 1858/2015 της Ολομέλειας (σκ. 4), δημοσιευθείσα στις 14.5.2015, οι ως άνω διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων δεν προσκρούουν ούτε στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ούτε στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, δεδομένου ότι με αυτές επιδιώκεται η εξυπηρέτηση σκοπών που συνάπτονται προς την απονομή της δικαιοσύνης και δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο. Εν προκειμένω ο δικηγόρος της αναιρεσίβλητης, ..., παρέστη κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της υποθέσεως χωρίς να προσκομίσει γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο. Ο Πρόεδρος χορήγησε προθεσμία έως τις 13.11.2014 για την κατάθεση σχετικού υπομνήματος και την προσκόμιση των σχετικών γραμματίων προκαταβολής, αλλά ούτε εντός της

προθεσμίας αυτής κατατέθηκε το ελλείπον γραμμάτιο προκαταβολής για την παράσταση ούτε άλλωστε κατατέθηκε το σχετικό υπόμνημα. Συνεπώς θα έπρεπε, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων, η παράσταση της αναιρεσίβλητης να θεωρηθεί μη νόμιμη. Όμως, ενόψει του ότι η ερμηνεία στην οποία προέβη το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση 1858/2015 της Ολομέλειας, έλαβε χώρα σε χρόνο μεταγενέστερο της δικασίμου της παρούσας υποθέσεως, συνιστά δε μεταστροφή νομολογίας, διότι μέχρι τότε η σχετική ερμηνεία της παρομοίου περιεχομένου διατάξεως του άρθρου 96 παρ. 6 του ν.δ. 3026/1954 (Α΄ 235) ήταν ότι η παράλειψη καταθέσεως του γραμματίου καταβολής της δικηγορικής αμοιβής δεν συνεπάγεται ερημοδικία του διαδίκου (βλ. ΑΕΔ 33/1995), το Δικαστήριο κρίνει ότι, για λόγους προστασίας της αναιρεσίβλητης, πρέπει να θεωρηθεί ότι η εν προκειμένω παράλειψη καταθέσεως του γραμματίου προκαταβολής για την παράστασή της δεν συνεπάγεται απαράδεκτο της εν λόγω διαδικαστικής πράξης (πρβλ. ΣτΕ 2131/2015, σκ. 5). Ο παραστάς δικηγόρος, όμως, δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση να προσκομίσει το γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, αφότου, μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως αυτής, ειδοποιηθεί σχετικώς από τη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ενόψει και των προβλεπομένων στις παραγράφους 5 και 6 του άρθρου 61 του Κώδικα Δικηγόρων συνεπειών. ...».